

Po sledih vidre

Besedilo: Petra Draškovič in Miha Krofel

Ura se počasi približuje deveti, pred gostiščem Mlakar v Markovcu v Loški dolini pa že diši. Po pomladi? Tudi! Čeprav se pred nami vzpenja še veličastno zaledenelo obličje Snežnika. Pomlad bo njegove vrhove dosegla precej kasneje kot travnike v dolini ... Vonj sveže pečenih flancatov in vročega čaja, ki ju iz kuhinje prinese Mlakarjev Miha, je naravnost omanen in v kratkem času se okoli slastnih dobrot zbere več kot 40 članov društva Dinaricum in njegovih simpatizerjev. Pa niso bili samo flancati vzrok temu nedeljskemu zborovanju ob svetovnem dnevu voda 22. marca. Pravi vzrok je bila karizmatična mala zverinica, ki bi si po vseh značilnosti, z izjemo velikosti, zaslužila uvrstitev med velike zveri. Govora je seveda o evrazijski vidri (*Lutra lutra*).

Vidrino življenje in življenjski prostor nam je zelo dobro predstavila slovenska poznavalka vidre biologinja Marjana Hönigsfeld Adamič z inštituta Lutra, ki se ukvarja z raziskovanjem vidre v Sloveniji. Po uvodni predstavitvi smo se urno preobuli v škornje in se podali ob obrežje Obrha proti ribogojnici. Vsaj zase lahko rečem, da sem komaj čakala, da bi ob kakšni skali ob potoku z bogato obrežno zarastjo ali pa na kupu nekoliko dvignjene trave zasledila vidrine iztrebke. No, priložnosti za to je bilo več kot dovolj: bližje smo bili ribogojnici, več je bilo z iztrebki markiranih lokacij. Zdaj izpostavljena skala, spet drugje

odlomljena korenina, nekoliko privzdignjena nad zemljo, pa je bila le dovolj izrazita, da je vidra pustila tam svoje sporočilo: ta teritorij je moj! Nekatere lokacije so bile kot prava oglasna deska. Ne samo po količini informacij (iztrebkov), pač pa tudi po močnem ribjem vonju. Kako vendar ne, če se je nekaj 100 metrov proč nahajalo na tisoče slastnih sulcev tako rekoč na dosegu rok. In kaj je lepšega za oportunisto, kot je vidra, ki ujame, kar ji je najlažje, najbližje oz. se najmanj upira, kot poseči po njih. Ni čudno, da so bili nekateri iztrebki še polni lusk, srti in vretenc, predvsem pa močnega izrazitega vonja po ribah. Po krajšem sprehodu do ribogojnice in nazaj do gostišča Mlakar smo spetoma preverili tudi, kaj se skriva v fotopasteh, ki sta jih Mlakarjev in Kroflov Miha nastavila že pred časom na različnih lokacijah ob potoku Obrh. V prvo se je poleg vidre in dihurja ujela še lisica, v drugi pa smo občudovali tudi prisotnost divje mačke. Prvi del izleta je bil tako za nami.

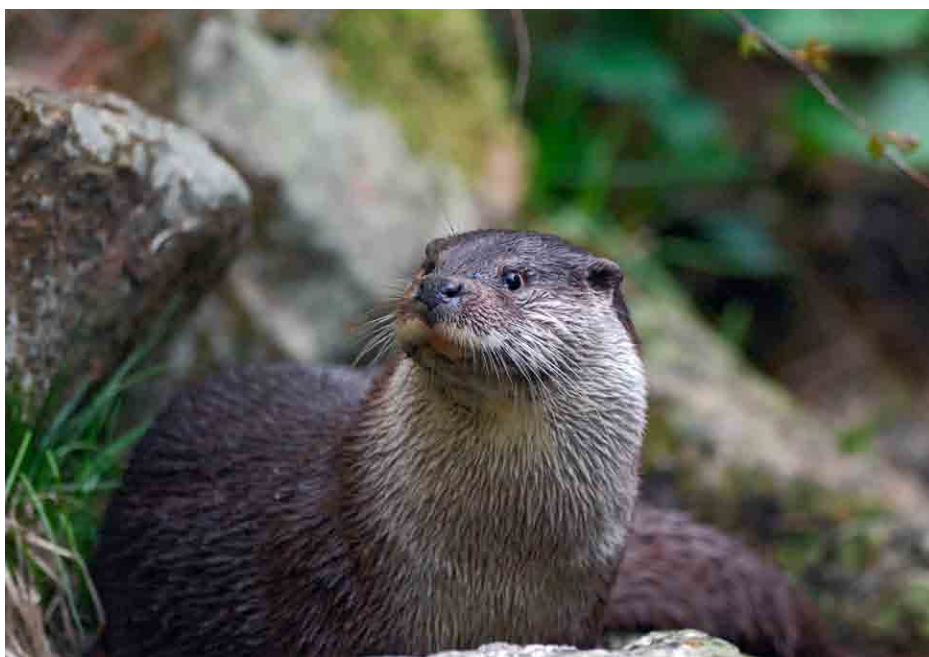
Mnoge so čakale druge obveznosti, okoli 20 navdušencev pa nas je še ostalo. Nikakor se nismo mogli upreti nedeljskemu soncu, ki je vabilo k obrežju potokov Loške doline, nežnemu valovanju mačic ob njihovem bregu in seveda želji po odkrivanju novih lokacij vidrinih sledi. Med malico smo se razdelili v pet skupin. Vsaki je pripadel določen odsek Obrškega vodotoka, GPS in popisni list. Z Mihom, Gregorjem, Darkom in Pri-

možem smo obdelali predel od Pudoba proti Kozarščam. Medtem ko sta Miha in Gregor prečesavala levi breg, smo s Primožem in Darkom oprezali za vidrinimi iztrebki na desnem. Od časa do časa kakšen majhen kup iztrebkov na šopu trave. Na eni lokaciji pa še rakove klešče. Kako se je mogla mastiti z okusnimi dobrotami! Frajerka! Pravzaprav ji niti ne zavidam. Za svoje gibanje v mrzli vodi se mora pošteno potruditi, nam pove Marjana, in tako dnevno pospraviti vsaj kilogram rib, ki so okoli 10 kg težkemu in 120 cm dolgemu samcu že tako bolj postna hrana. Samica je ponavadi bolj drobna in ustrezno lažja.



Popisovanje vidrinih »teritorialnih sporočil« (foto: Miha Krofel).

Gremo naprej. Pod grmovjem majhna luža, stranski odtok glavne struge. Iz nje vodijo že nekoliko zabrisane sledi petih prstov, po katerih je razpoznavna vidrina govorica odtisov ... Valovanje vode postopoma odnaša sledi ... Kar predstavljala sem si jo, zverinico malo, kako igrivo se vrti v vodi. Prevrača kozolce, išče rake in ribe ... Pravo igrišče si je ustvarila, poligon, ki se je od luže raztezal tudi na okoliški travnik. Znotraj slabih 2 m² pa tudi 8 jasno ločenih kupov iztrebkov. Na drugem bregu potoka Miha in Gregor odkrijeta njen brlog. Veselje je nepopisno in se razleže še na našo stran brega. Lokacija je naravnost čudovita. Če bi bila jaz vidra, bi si verjetno izbrala prav tak kotiček. Prava mala nebesa vidrinega sveta.



Evrazijska vidra (*Lutra lutra*) (foto: Marko Masterl).

Počasi se vrnemo proti stari lipi pri cerkvi v Pudobu, ki je hvaležno čuvala naša avtomobila. Popisa pa še ni konec. Pogledati smo želeli, kako je z vidrino prisotnostjo ob pritoku Viševski brežiček. Lenobno se vije njegova struga. Na kamnitem mostu posedata srednješolca, ob vonju cigaretne dima verjetno tketa vezi pomladne ljubezni in prepričana sem, da jima prav nič ni jasno, čemu se nas pet z nosom sklanja k tlom pod smrekami in z budnim očesom prečesava vsako ped brega levo in desno od struge pritoka. Zadeti, pa nikakor ne od cigaretne dima, pač pa od pomladnih božajočih žarkov sonca, nežnega šepetanja vetra, utripajočega leta postovke nad nami in veselja, ki ga je izžareval prav vsak od udeležencev, se počasi vrnemo na zbirno mesto pred gostišče Mlakar. Vonj opojne kave tokrat naznaja zaključek popisa.

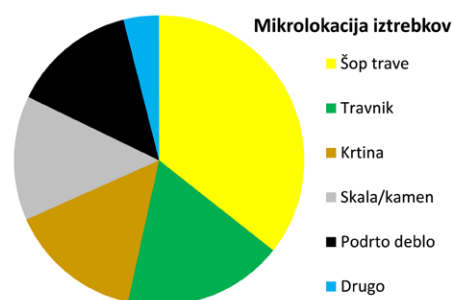
Najdena nekoliko zmečkana (najbrž povožena?) lobanja pusti sicer grenak priokus. Med poglavitne vzroke upadanja populacije vidre se štejejo tudi povozi. Zaradi iskanja ustreznega mesta za markiranje svojega teritorija je vidra vse pogostejše primorana prečkati ceste, saj mnogi mostovi žal nimajo urejene ustrezne suhe brežine, ki bi vidri omogočala prečkanje mostu po suhem, in tako postane žrtev prometa.

Vendar 115 lokacij vidrinih iztrebkov zagotovo ni številka, ki bi jo lahko zane-marili. Najden brlog tudi ne. Še posebej ne ob novici, da bi se naj v neposredni bližini gradilo golf igrišče. Ob tem se vedno znova vprašam, kje je meja člo-

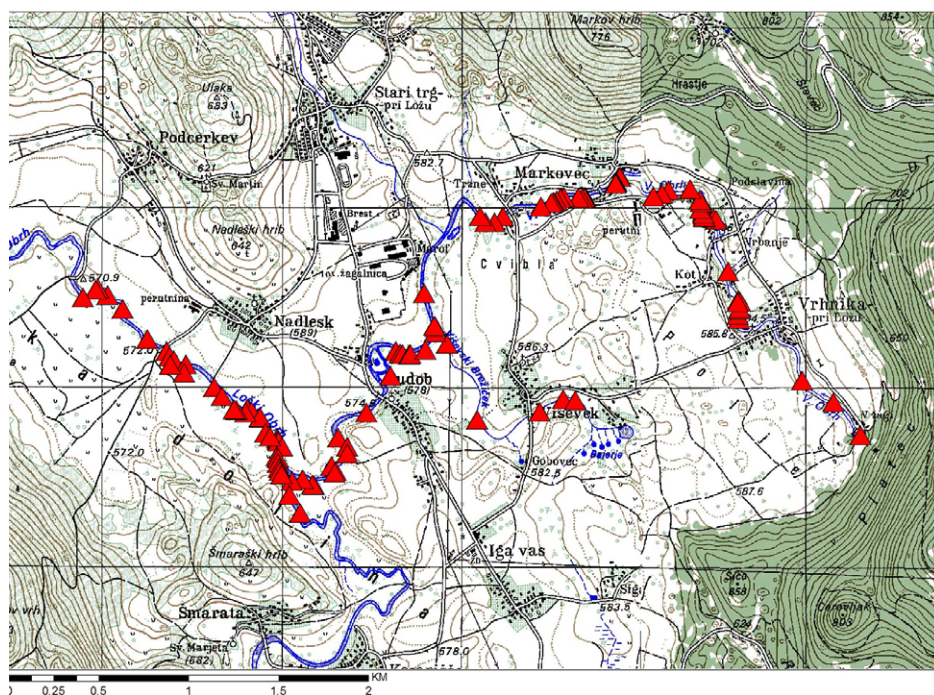


Marjana Hönigsfeld Adamič med uvodno predstavitvijo vidre (foto: Miha Krofel).

veškemu pohlepu po uničevanju lepih koticov narave. Veselje ob obetajočem se dobičku od načrtovanega golf turizma najbrž prevlada nad veseljem, ki ga prinaša novica, da si je tudi Loško dolino vidra izbrala za svoje domovanje. Vidra, ki velja za ambasadorja čistih voda, brez dvoma uživa v vodah Obrškega potoka in njegovih pritokov, se masti z raki in ribami, dvoživkami in še čim, kar ji je tisti hip najlažje ujeti. Prav vidra je zagotovo dober pokazatelj, da so vode Loške doline še relativno čiste. In prav bi bilo, da take tudi ostanejo. Pa ne samo zato, da bo lahko v njih pod močnim sijem Snežnika kraljevala vidra s svojimi člani prehranske verige, pač pa tudi zaradi nas samih, ki bi nam pomembnost čistih voda morala postati vrednota in prioriteta. ☘



Mesta, ki so jih vidre uporabljale za markiranje teritorija z iztrebki.



Rezultati popisa vider v Loški dolini – najdeni vidreki (iztrebki vider), njene stopinje, ostanki plena in brlogi.

KONČNI REZULTATI POPISA

Skupaj smo prisotnost vidre zabeležili na 115 lokacijah v Loški dolini. Znaki prisotnosti so bili najbolj pogosti ob Loškem obrhu južno od Nadleska in v okolici ribogojnice. Na največ mestih smo našli iztrebke, odkrili pa smo tudi dva brloga, na sedmih mestih ostanke plena (prevladovali so ostanki rakov) in na 17 lokacijah sledi vidrinih stopinj. Za markiranje teritorija so vidre najpogostejše izbirale privzdignjene šope trave (36 %), v približno šestini primerov so uporabljale rob travnika, krtine, skale oziroma kamne in podrta debela, le izjemoma pa ostala mesta (štor, kup peska, kup sena). V približno polovici primerov smo na istem mestu našli 2–5 vidrinih iztrebkov, v 23 % po enega, 17 % 5–10 in v 7 % po več kot 10 vidrekov na istem mestu.

Zahvaljujemo se vsem članom društva Dinaricum, ki so sodelovali pri popisu, in Marjani Hönigsfeld Adamič za strokovni uvod v popis.